Mirusysis palaidotas 260° kryptimi. Artima V kryptimi palaidoti ir visi kiti mirusieji. Daugelis kapų apardyta, kasant duobes vėlesniems mirusiesiems. Yra ir visai suardytų. Apie juos byloja pavieniai kaulai ir paskirti radiniai: tai pentinis kirvis, 3 įtveriamieji peiliai ir dviejų puodų liekanos.

Kituose kapuose dauglausia terasta tik peilių, sagčių, viena žalvarinė "kabė" (k. Nr. 2) ir žalvarinių juostinių žiedų. Apie 18 metų amžiaus asmen kape Nr. 1 rasti 4 tokie žiedai, žalvarinis apskritas išgaubtas 2,1 cm skersmens apkalėlis (saga ?), 1620 m. Zigmanto III Vazos dvidenaris.

Sprendžiant iš šių daiktų, kapai priklauso XVI-XVII a.

Ilona Vaškevičiūtė

MAŽEIKIŲ PLOKŠTINIO KAPINYNO TYRINĖJIMAI 1985 M.

1985 m. MAII tyrė Mažeikių kapinyną Šiaulių rajone. Kapinynas yra Mažeikių kaime, 2 km į V nuo Šiupylių gyvenvietės, apie 300 m į Š nuo kelio Gruzdžiai-Kuršėnai. Jis užima 60x75 m dydžio smėlingą kalvą, kurios P ir PV dalis sunaikinta žvyrduobės, o Š ir R kraštai palaipsniui žemėja ir susilieja su pieva.

Ištirtas 750 m^2 plotas, surasti 133 kapai. Mirusieji laidoti 45-75 cm gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus (ruošiant karjerą, kalvos paviršius 20-30 cm storio sluoksniu nuskustas buldozeriu). Kapų duobės 180-220 cm ilgio ir 60-80 cm pločio, geral išsiskyrė iš aplinkinės žemės. Beveik visi mirusieji laidoti karstuose, kurių kontūrai, o neretai išlikę ištisi dugno ar šono gabalai, buvo aiškiai matyti kapo duobėje. Karstai buvę lentiniai, galai sukalti geležinėmis vinimis.

Laidota labai tankiai. Dažnai, kasant duobę vienam, būdavo suardomas ankstesnis, šalia esantis kapas. Mirusieji laidoti aukštielninki, ištiestomis kojomis. Rankos arba ištiestos palei šonus, arba sukryžiuotomis plaštakomis padėtos ant dubens. Išimtį sudarė kapas Nr. 96, kuriame mirusysis palaidotas ant dešiniojo šono, truputį per kelius palenktomis kojomis. Laidota galvomis į ŠV ir PV. Įkapės nei gausios, nei įvairios. Beveik visi mirusieji palaidoti su 1-2 monetomis, keliais žiedais ir peiliuku.

Monetos randamos prie mirusiojo galvos, rankų ar kojų, kartais aptinkamos karsto dugne. Tik kapuose Nr. 2 ir 25 monetos rastos odinėje piniginėje. Viso surinktos 173 monetos, kaldintos 1548-1570 m. Žiedus nešiojo 3 formų - juostinius su įrėžtomis raidėmis "IHS", signetinius ir paplatinta priekine dalimi, puošta įspaustomis duobutėmis. Žiedai rasti dažniausiai ant pirštų, nors kai kada būna išmėtyti po visą kapo duobę ar piniginėje (k. Nr. 25). Viename kape jų aptinkama nuo 1-2 iki 12 (k. Nr. 65).

Peiliukai dažniausiai gulėjo juosmens srityje. Kai kuriems mirusiesiems šalia peilio padėtas dar ir akmeninis galąstuvas (k. Nr. 3, 36, 73, 90, 123).

Kiek išsiskyrė vaiko kapas Nr. 125. Jo akyduobėse rasta po 1 kauri kriauklelę. Kriauklelių smailėjančiame gale, atsuktame į noseis pusę, pragręšta po skylutę, o aplink ją nudažyta raudona spalva. Krūtinės srityje gulėjo pasaginė segė gyvuliniais galais. Kita pasaginė segė, tik storėjančiais galais, rasta kape Nr. 76.

Kapuose Nr. 86 ir 88 mirusiųjų galvos srityje rasta po žalvarinį, labai smulkų smeigtuką. Kape Nr. 93 moteris palaidota su auskarais, o kapuose Nr. 107 ir 120 mirusiesiems įdėta po amuletą - žalvariu kaustytą lokio nagą, prie kurio prikabinti akinių ir lauro lapo formos kabučiai.

Remiantis monetomis ir kita iškastąja medžiaga, kapai datuojami XVI a. antrąja puse ir XVII a. pradžia.